

Advent

Je krásný den prosincový, potok na lukách je zamrzlý u břehů a prostředkem proudí, Sázava taktěž. Země jest zmrzla a přikryta popraškem sněhu, den je bílý jako svatý Mikuláš, vrátný Vánoc. Vrabci na dvoře skáčí až u síně, na zahradě pod okny v jasmínech a v brslenu sýkorky jsou celé dni, někdy také k nim přiletí spanilí, rudí hejlové; a hlouběji u zdi ve smrcích veverka olupují šišky, není jich vidět, ale slupky tajemně se snášejí s ševelením. A mnoho ještě podobných krásných věcí se děje, ale slova jsou příliš strážlivá a malba nebo kresba jsou příliš logicky, aby se to povědělo. Sním tedy o tom, kdyby v některém klášteře při moři nebo v lesích žila pokorná sestra Poezie: ta by ušila širý, bělostný háv z atlasu svatému Mikuláši, a na tom hedvábím prudkých a hlubokých i křehkých barev celý rok by vyšívala všechny ty ptáčky a stromy, koroptve oklovávající vrcholky trav čnějících ze sněhu, bažanty na poli za pasekou, a vody a led a rákosí a ryby a vše, nač by zimního se rozpomínala ze svého rodného kraje, i o čem slýchala vyprávět. – Také by mu potom vyšíla mitru, nad čelem by bylo Narození Páně, nad týlem strom Poznání s Hadem a Evou. Takto oděn svatý Mikuláš by stál v branách Vánoc a vpouštěl by v jich Pokoj lidi dobré vůle – ty, kteří by opravdově řekli:

Jsem hříšník, a sklonivše se políbili

křížek na jeho stole.

*Bohuslav Reynek
(sbírka Rybí šupiny)*

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 14 ze zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 08. 09. 2016

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů. Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení

zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu MVDr. Vladimíra Marečka a Ing. Ladislava Dokulila,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- bere na vědomí zápis z jednání Rady městyse č. 33–36,
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 6, 7/2016,
- schvaluje zřízení věcného břemene na pozemku p. č. 4541/2 v k. ú. Budišov pro zřízení NN kabelové přípojky k RD č. p. 269,
- schvaluje nákup pozemků dle GP č. 1000-39287/2016 za 25 Kč/m²,
  - část pozemku p. č. 3466/9, trvalý travní porost o výměře 93 m² (díl „d“) v k. ú. Budišov,
  - část pozemku p. č. 3467/16, trvalý travní porost o výměře 112 m² (díl „h“) v k. ú. Budišov,
  - část pozemku p. č. 3467/15, trvalý travní porost o výměře 52 m² (díl „j“) v k. ú. Budišov,
  - část pozemku p. č. 3467/14, trvalý travní porost o výměře 16 m² (díl „l“) v k. ú. Budišov,
- schvaluje prodeje pozemků dle GP č. 1000-39287/2016 za 25 Kč/m²,
část pozemku p. č. 4618 vodní plocha o výměře 767 m² (díly „g“ a „b“) v k. ú. Budišov,
- schvaluje záměr prodeje pozemků p. č. st. 695 a p. č. st. 696, každý o výměře 28 m² v k. ú. Budišov,
- schvaluje nákup části pozemku p. č. 272 o výměře 42 m² v k. ú. Budišov za cenu 25 Kč/m²,
- schvaluje tři odpovědi na tři otázky Ministerstva průmyslu a obchodu, Ing. Jana Mládka, CSc., ministra ve znění:

otázka 1) Má Vaše obec zájem pokračovat v práci v rámci Pracovní skupiny pro dialog? Jaký by měl být mandát této skupiny v následujícím období?

Odpověď 1)

NE. Žádáme, aby na celém území obce Budišov, katastrálním území Budišov (615463) a v celé lokalitě Horka byla zastavena veškerá činnost související se záměrem budování trvalého úložiště vyhořelého jaderného paliva, a to včetně průzkumných prací. S průzkumy, přípravou i výstavbou trvalého úložiště vyhořelého jaderného paliva na základě rozhodnutí občanů v referendu a na základě svého přesvědčení NESOUHLASÍME.

otázka 2) Má Vaše obec zájem spolupracovat s Ministerstvem průmyslu a obchodu na tvorbě zákona o zapojení obcí do procesu hledání vhodné lokality pro úložiště radioaktivních odpadů?

Odpověď 2)

NE. Žádáme, aby na celém území obce Budišov, katastrálním území Budišov (615463) a v celé lokalitě Horka byla zastavena veškerá činnost související se záměrem budování trvalého úložiště vyhořelého jaderného paliva, a to včetně průzkumných prací. S průzkumy, přípravou i výstavbou trvalého úložiště vyhořelého jaderného paliva na základě rozhodnutí občanů v referendu a na základě svého přesvědčení NESOUHLASÍME.

otázka 3) Má Vaše obec zájem účastnit se přípravy nového nařízení vlády, kterým se stanoví výše odvodu a způsob jeho placení původci radioaktivních odpadů na jaderný účet a roční výše příspěvku obcím a pravidla jeho poskytování?

Odpověď 3)

NE. Žádáme, aby na celém území obce Budišov, katastrálním území Budišov (615463) a v celé lokalitě Horka byla zastavena veškerá činnost související se záměrem budování trvalého úložiště vyhořelého jaderného paliva, a to včetně průzkumných prací. S průzkumy, přípravou i výstavbou trvalého úložiště vyhořelého jaderného paliva na základě rozhodnutí občanů v referendu a na základě svého přesvědčení NESOUHLASÍME.

- schvaluje záměr zahájení projektových prací na akci Odborné učebny – půdní vestavba Základní školy v Budišově. Projekt by neměl přesáhnout částku 300 tisíc Kč.
- ukládá zajistit podmínky, umístění a zabezpečení sousoší sv. Rodiny, odpovídá p. starosta, p. Klímová Hana a Mgr. Ležáková Veronika, termín do konce roku 2016,
- ukládá zajistit projektovou dokumentaci na chodníky směr k zemědělskému družstvu v Budišově,
- ukládá zjistit možnosti umístění dopravního zrcadla na křižovatce u sv. Václava,
- ukládá dopravní skupině zajistit „pasport komunikací“ a zajistit vyznačení přechodů pro chodce,
- ukládá zajistit opravu chodníku před lékárnou,
- ukládá projednat zajištění zakrytí pískoviště na dětském hřišti u MŠ, odpovídají zastupitelé, termín do konce roku 2016.

Petr Piňos starosta, Josef Ondráček místostarosta

Starosta městyse Budišov,
rada a zastupitelstvo městyse,
úřad městyse
a redakce Budišovského zpravodaje
přejí všem čtenářům i občanům Budišova

***klidné a spokojené svátky vánoční
a hodně štěstí, zdraví a úspěchů v roce 2017***

Oranžové hřiště

O prázdninách došlo k realizaci investiční akce s názvem „Dětské hřiště v zahradě MŠ Budišov“. Projekt byl podpořen Nadací ČEZ v grantovém řízení „Oranžové hřiště“ příspěvkem ve výši 400 000 Kč. Městys Budišov přispěl z rozpočtu částkou 207 135 Kč. Celkové náklady na projekt tedy činily 607 135 Kč.

NADACE ČEZ

REALIZACI PROJEKTU PODPŮRILA NADACE ČEZ.

Děkujeme Nadaci ČEZ za podporu a dětem přejeme, aby chvíle, které na veřejném hřišti stráví, patřily k těm nejoblíbenějším. V zahradě mateřské školy dojde i k úpravě zeleně pro lepší využití celého prostoru.

Mihoukovičká kaplička v novém

Přibližně před rokem začalo zastupitelstvo městyse Budišov usilovat o dotaci „Udržování a obnova stávajících kulturních prvků ve venkovské krajině“ z ministerstva zemědělství a již dnes je vidět výsledek. Z uvedeného dotačního programu se podařila kompletní oprava kapličky v Mihoukovicích.

Celkové náklady na opravu jsou ve výši 270 236 Kč, z této částky činí dotace 182 000 Kč, zbytek finančních prostředků uhradil městys Budišov z vlastního rozpočtu.

Děkujeme zhotovitelské firmě za rychlé a profesionální provedení prací.

Za zastupitelstvo a Radu městyse Budišov starosta Petr Piňos, foto Ladislav Dokulil

ZPRÁVY

Otevřené ateliéry v Budišově

Dny otevřených ateliérů Vysočiny ve dnech 1. a 2. října 2016 měly v Budišově tři účastníky, což byl z Třebíčska druhý největší počet (po Třebíči, třetí byla Stařeč se dvěma účastnicemi, ostatní po jednom).

Své fotografie vystavoval v domku zahradníka v zámeckém parku Karel Pavlíček (*1954), mj. budišovský kronikář a šéfredaktor Budišovského zpravodaje, takže jej není třeba podrobně představovat. Ani výstava jeho fotografií na tomto místě není první. A vystavoval i na úradě městyse. Nevšední obrazy nevšedním pohledem. Lidé, stavby, krajina tak, jak to většina z nás nestačí vnímat. Profesionální fotografie neprofesionálním vybavením (takové má z nás kdekdo, málokdo jej však dovede tak použít).

Převážně kovové plastiky v nedalekém skleníku byly dílem Josefa Matouška (*1954) z Prahy. Již dříve vytvořil zpevnění sloupů u vchodu domku zahradníka. Prostorové plastiky převážně z kovu a kamene tvoří od roku 1973. Ocel, nerez, stříbro a kameny od minerálů po šperky tvaruje do realistických i abstraktních plastik. Od osmdesátých let

Karel Pavlíček a Josef Matoušek

minulého století vystavuje v Česku (Praha, Turnov, Rovensko pod Troskami, Kadaň aj.), v zahraničí (Viedeň, Moskva) a teď i v Budišově. Ve světě (Francie, USA, Austrálie, Rusko, Belgie, Německo) mají jeho práce v soukromých sbírkách a vytvořil i pohár pro českou národní basketbalovou ligu. Protože byl v době konání dne ateliérů na již dříve sjednaném pobytu v Itálii, zastoupili jej Karel Pavlíček s manželkou.

Na čp. 53 předvedla Jana Pašková (*1962) z Třebíče tvorbu vinutých perel a její výrobky si zájemci mohli na místě zakoupit. Paní Jana vyrábí perly z českého, italského a německého lampového skla od roku 2008. Vinuté perly z Třebíče získaly v roce 2010 značku Vysočina regionální produkt. O rok později se Jana Pašková zúčastnila akce Waldviertelpur na trhu Heldenplatz ve Vídni.

Ladislav Dokulil, foto autor a Stanislav Bačák

Nejstarší dýňobraní v republice? – na internetu určitě

17. ročník dýňobraní v neděli 2. října 2016 proběhl ke spokojenosti účastníků i přihlížečích. Po dvouměsíčním suchu se konečně dostavilo trochu deštivé počasí, ale akce budišovských žen příliš neovlivnilo – nebylo to přece jen tolik mokré.

Zahájení v podobě cyklistického závodu s nevšedním názvem „Toure de Budishau o trofej pana starosty“ přivedlo chlazené diváky k varu. Pořadí v cíli není důležité, šlo přece o pobavení borců i přihlížečích, což se opravdu povedlo.

Nechyběly ani soutěže ve vaření a vytváření jednohubek pro veřejnost i Klobouková (na způsob Židlové z tanečních parketů). O přízeň diváků soutěžilo celkem 44 výtvorů z dýní i jiných „plodů podzimu“. Po hlasování byly oceněny vítězný výtvor, druhý v pořadí a dva třetí (bramboru nikdo neobdržel).

Budišovské dýňobraní je patrně nejstarší akce toho druhu v České republice. První ročník zde proběhl již v roce 2000. Podle toho, co lze najít na internetu, 15 let činnosti zahájily dýně v roce 2002 v Rosicích. Třetí místo drží od roku 2006 (11. ročník) Jablonec nad Nisou a Základní škola Hradištko. O rok později se přidaly zámek Břežany, Osek nad Bečvou, Moravská Nová Ves. Další rok přibýly zámek Slavkov u Brna, Uherské Hradiště a Valtické podzemí. Již minimálně 35 míst má za sebou alespoň 3 ročníky a nějaká zmínka o slavnosti dýní je na síti dnes již u osmi desítek obcí. Nelze však pominout, že nejstarší dosud pořádané dýňobraní má podle všech dostupných podkladů na veřejných sítích Budišov, kde se konalo poprvé již v minulém tisíciletí (Budišovský zpravodaj 4/2000).

Ladislav Dokulil, foto autor a Stanislav Bačák

Z výtvorů

Jediné houby v budišovském katastru 2016

Vaření je dnes módou

Klobouková

Volby do krajského zastupitelstva v Budišově 7.–8. 10. 2016

981 voličů, 330 (33,64 %) volební účast, 329 platných hlasů

		hlasy	%
12	Česká str.sociálně demokratická	88	26,74
24	Křesť. demokr. unie – Čs. strana lidová	55	16,71
30	ANO 2011	53	16,10
37	Komunistická strana Čech a Moravy	32	9,72
2	Občanská demokratická strana	24	7,29
78	Koalice SPD a SPO	21	6,38
16	Starostové PRO VYSOČINU	14	4,25
41	Národní demokracie	12	3,64
73	Žijeme Vysočinou – TOP 09 a SZ	11	3,34
82	Česká pirátská strana	4	1,21
86	ZMĚNA pro Vysočinu	4	1,21
29	Starostové pro občany	4	1,21
43	Úsvit s Blokem proti islamizaci	3	0,91
62	Strana svobodných občanů	2	0,60
75	DSSS – Imigranty, islám nechceme!	2	0,60
1	Volte Pravý Blok www.cibulka.net	0	
26	Koruna Česká (monarchistická strana)	0	
39	Strana soukromníků ČR	0	
45	Moravané	0	
67	NE ILEG. IMIGRACI – PEN. PRO LIDI	0	
70	SPR-RSČ M. Sládka, Patrioti, HOZK	0	

Do Zastupitelstva Kraje Vysočina byli zvolení (kandidátní listina, kandidát, věk):

ČSSD	MUDr. Jiří Běhounek	64
ODS	Mgr. Ota Benc	51
SPD + SPO	Ing. Hynek Blaško	61
KDU-ČSL	Ing. František Bradáč	60
SPD + SPO	Ing. Bc. Ctibor Čepička	49
STAN+SNK ED	Mgr. Roman Fabeš	56
ČSSD	Ing. Jana Fialová	43
ODS	Ing. CSc. Jana Fischerová	61
ANO 2011	Mgr. Pavel Franěk	53
KDU-ČSL	Josef Herbrych	53
KSČM	Pavel Hodáč	47
KDU-ČSL	Ing. Miroslav Houška	57
ANO 2011	Miloš Hruža	51
ČSSD	Ing. Jan Hylíš	62
ČSSD	Ing. Bc. Martin Hyský	41
KDU-ČSL	Ing. Pavel Janoušek	37
KDU-ČSL	Ing. Čeněk Jůzl	61
KDU-ČSL	Ing. Jaromír Kalina	50

KDU-ČSL	MUDr. Vít Kaňkovský	46
ANO 2011	Mgr. et Mgr. Bohumila Kobrlová	44
ČSSD	Mgr. Bc. Petr Krčál	52
ČSSD	RNDr. Marie Kružíková	62
ANO 2011	Ing. Martin Kukla	33
ČSSD	Vladimír Malý	52
ČSSD	Bc. Ivana Mojžyšková	47
STAN+SNK ED	Ing. Martin Mrkos	32
ODS	Ing. Radovan Necid	49
KSČM	Marek Nevoral	40
ČSSD	Ing. Vladimír Novotný	50
STAN+SNK ED	Mgr. Pavel Pacal	42
ČSSD	Mgr. Jaromír Pařík	51
ANO 2011	Ing. Josef Pavlík	58
KSČM	Milan Plodík	60
ANO 2011	Ing. Jirí Pokorný	42
ANO 2011	Mgr. Ludmila Řezníčková	51
ČSSD	Ing. Tomáš Škaryd	48
ANO 2011	Ing. Pavel Švec	69
ODS	Mgr. MBA Jan Tecl	53
KSČM	Kamil Vejvoda	44
SPD + SPO	Ing. Jan Veleba	69
ANO 2011	Vichrová Lucie Ing.	42
STAN+SNK ED	Vlček Lukáš Ing.	34
KSČM	Mgr. Helena Vrzalová	46
ODS	RNDr. Miloš Vyrstřil	56
KSČM	Josef Zahradníček	59

Senioři chválí

V pátek 11. listopadu 2016 otiskly Horácké noviny v rubrice „Z redakční pošty“ dopis o setkání seniorů se zástupci městyse Budišov, který zde pro naše čtenáře citujeme (sami bychom lépe nepopsali průběh setkání):

Ve čtvrtek 3. listopadu jsme se poprvé zúčastnili s manželkou setkání seniorů nad 70 let, organizovaného Úřadem městyse Budišov.

Šlo již o páté setkání v kulturním sále ZŠ. Úvodem všechny přivítal starosta městyse pan Petr Piňos. Popřál všem příjemnou zábavu, hodně zdravá do dalších roků. O zábavu se postaraly děti ze Základní školy v Budišově – soubor Domino, které hezky zazpívaly, dále k poslechu a tanci hráli hudebníci skupiny Los Valos. Zaměstnankyně obecního úřadu roznášely občerstvení, které bylo opravdu pestré. Seniorů se sešlo v letošním roce na sedmdesát. Všichni se rozešli v dobré náladě s úsměvem na rtech. Za to vše děkují senioři z Budišova.

Vladimír Večeřa

Na nás zbyly jen fotky:

foto Stanislav Bačák

Budík uspořádal Průvod světlušek

Spolek budišovských maminek Budík je pro občany Budišova nový pojem, doufáme však, že se stane běžnou součástí života městyse.

Spolek je neformálním uskupením místních žen s malými dětmi. Vznikl z iniciativy paní Věry Voborné, která přišla s nápadem setkávání maminek a dětí. Oslovila v této souvislosti starostu městyse pana Petra Piňose. Jelikož obec projevila o tento projekt zájem, následovala v září letošního roku první informativní schůzka maminek přímo s panem starostou. Vyjasnily se základní představy o zaměření a podpoře spolku a jako nejhodnější místo pro setkávání byly zvoleny prostory v místní základní škole.

Základním účelem spolku je udělat něco nejen pro nás ženy na mateřské a rodičovské dovolené, ale hlavně pro naše děti. Pravidelně se potkávat v příjemném prostředí, kde budou mít rodiče a děti možnost se vzájemně poznat, pohrát si i něco vytvořit. A dále také aktivně zapojit rodiny s malými dětmi do společenského života městyse.

První společnou akcí bylo uspořádání Průvodu světlušek. Kdo v sobotu 12. listopadu před 17. hodinou přišel k zámeckému parku, už z dálky mohl ve tmě rozeznat množství drobných světélek, které se řadily před jeho vstupem. Až zblízka mohl vidět, že jde o lampiony a lucerničky dětí, které dychtivě čekaly, až průvod začne. V 17 hodin krátce promluvil starosta městyse pan Petr Piňos, poté se dal průvod do pohybu směrem k myslivecké chatě na Věteráku. Účastníci nejdříve prošli vstupní branou ozdobenou lucerničkami dětí z Mateřské školy Budišov a vyřezávanými svítilnami z dýní od Aničky Večeřové a Davida Popelky. Dále se před všemi vinula cesta lemovaná svítilnami, které vyrobily děti ze Základní školy Budišov a zapůjčila Mateřská škola Nárameč. Po zdolání 650 m čekal na zúčastněné v myslivecké chatě horký čaj a zákusek upečený pořadatel. Nechyběla ani drobná odměna pro děti ve formě perníčku a omalováněk.

Zbývá jen dodat, že průvodu se zúčastnilo 70 dětí. Myslivecká chata tak přímo „praskala ve švech“. Děkujeme proto Mysliveckému sdružení Budišov za možnost zde průvod zakončit, zejména manželům Klinerovým a Piňosovým, kteří se o všechny příchozí výborně postarali.

První akce spolku tak dopadla na jedničku, a to hlavně díky výborné spolupráci a ochotě všech, kdo se podíleli na přípravách. Velké díky všem zúčastněným a příští rok na shledanou!

Za Spolek budišovských maminek Budík Martina Vašíčková

Z HISTORIE

Dvě cihly

V jednom sychravém podzimním dni mi donesl zedník, který opravuje stodolu v Oslavě, cihly, které při přestavbě objevil. Zaujaly ho značky. Na jedné byl nápis UDISOV. Počáteční B bylo špatně rozeznatelné. Zajímal se, jestli nemá informace o budišovské cihelně, z které by cihla mohla pocházet. Druhá cihla měla značku výraznější, zachovalou a zcela odlišnou. Slíbil jsem, že projdu své archívní materiály a pokusím se něco zjistit.

Jak se nakonec ukázalo, zmínku o budišovské cihelně jsem nenašel. Pátral jsem však dál a nakonec, i když ne přímo, se něco objevilo.

První informace, z bakalářské práce Markéty Cejpkové, se týkala výstavby cihelen v městečku Poltaru na území dnešního Slovenska, kde své finance investovali Karel Baratta-Dragono s manželkou. Uvádím doslovnou citaci z bakalářské práce:

Během svého života, kromě zvelebování panství Budišov, působil Karel Baratta-Dragono na území dnešního Slovenska, konkrétně v městečku Poltaru. Díky němu dochází k soustavnému využití do té doby okrajově využívané tamní suroviny – poltárské hlíny.

Karel se rozhodl se svojí manželkou investovat své finance především do výstavby továrny na krytinu, šamotové kachle a cihly. V cihelnách Barattů, v Poltáru a Zelené, bylo zaměstnáno bezmála 250–300 pracovníků, z toho přibližně 100 žen.

Díky výstavbě železnice od počátku 20. století se výrobky z továren Barattů dostávají i za hranice tehdejšího Novohradu.

Další skutečnost, vztahující se k „cihle udisov“, jsem se dozvěděl od jedné z pamětnic:

Při přestavbě domku Bednářových, v části Budišova Kundelově, se objevily černé stěny zdí. Dle vyprávění pana Marka zde měla být cihelna.

Na základě těchto dvou textů se dá usuzovat (přímý doklad se zatím nenašel), že se v Budišově mohlo jednat o místní cihelnu, která byla zbudována v době, kdy majiteli panství byli Barattové.

I když ani jedna z uvedených skutečností nedokazuje, že cihelna v Budišově existovala, dá se ze zjištěných skutečností předpokládat, že místní panská cihelna za Barattů mohla u nás být.

K tomuto názoru se přiklání i členové Občanského sdružení Laterarius, které bylo založeno pro podporu výzkumu historie cihlářství. Ti ve svém rozsáhlém katalogu cihel a jejich značek sice cihlu se značkou BUDISOV nemají, ale též se přiklánějí k názoru, že zde místní cihelna mohla být.

Se zjištěním značky druhé cihly to bylo již snazší. Z občanského sdružení Laterarius mi odepsali, že cihla pochází z brněnské cihelny u svatého Tomáše, která existovala již v roce 1749.

Karel Pavlíček

Literatura:

Markéta Cejpková, bakalářská práce 2014

www.laterarius.cz

Na Spáleninách zrozeni...

Spáleniny, anebo o kus odtud skrytá v lese Doubrava. Domy na jedné ruce spočítáš. Kundelov, jedna z Budišovských čtvrtí, je proti tomu velkoměsto!

V druhé polovině 19. století se tam manželům Nováčkovým postupně narodilo pět dětí. Tři holky a dva kluci. Tenkrát nebyla elektřina, tekoucí voda, auta. Do budišovské školy chodily ty děti pěšky, i v krutých mrazech, které tenkrát na Horácku bývaly. Vyprávěla nám naše babička, že si v zimě braly do rukou horké brambory, aby je cestou do školy zahřívaly. A na Spáleninách se narodila i moje spolužačka Míla Kubišová, která také ještě chodívala pěšky.

Jeden potomek z této rodiny padl v První světové válce na východě v roce 1915, druhý se dostal do francouzského zajetí. Bojovali za císaře pána a jeho rodinu, kteří Čechy a Moravany tak pohrdali. Mladí muži, spíše ještě chlapci z Budišova a okolí museli narukovat do války a podstoupit obrovské oběti. Za někoho, po kom jim nic nebylo. 38 z nich se nevrátilo, jak jsem napočítal na pomníku padlých v místním parku. Již v roce 1914 padl Dobrovolný Václav. Pak Nováček, Slabý, Krčál, Vít, Suchánek, Matoušek, Rybníček, Zezula, Pavlíček a další. Poslední je z roku 1918 (asi) František Prokeš. Že jsem na další jména zapomněl? Ano, ale byly jich miliony! Nejsou to „neznámí vojáci“, měli jména, plačící maminku i tátu, sourozence, kteří se jich nikdy nedočkali. Jejich oběť byla zbytečná, protože padli za prohnilé mocnářství, které stejně zaniklo. A byla zbytečná i proto, že za 20 let začala nová, ještě strašnější válka.

Dvě sestry Nováčkovy se pak vdaly do Budišova za dva bratry Davidovy. Ta třetí pak už celý život zůstala v Rakousku a do Budišova se přijela podívat jen jedinkrát. Na hrob rodičů.

Proč o tom píší? Vždyť to jen kus zaprášených dějin. Dlouhých dějin lidstva... Před sto lety, v roce 1916, zuřila válka. Proběhly kruté bitvy u Verdunu a na Sommě, kde byly poprvé použity tanky. Padlo 1,5 milionů vojáků. Na obdělávání hospodářství zbyly v Budišově ženy a děti se starými lidmi. Bída se šířila rozpadajícím se mocnářstvím. Udatný voják Josef Švejk uváděl v zuřivost nadporučíka Lukáše. Budoucnost Budišova byla nejistá. Přesto se po válce někteří vojáci vrátili živí a začali nový život. V Rusku udělal Lenin revoluci a svrhnul cara. Rakousko-Uhersko spláchly dějiny do nenávratna. Ve Francii přeživší voják Nováček se na skok vrátil domů, oženil se a natrvalo se s mladou manželkou odstěhoval žít ve Francii. Už se do Budišova nikdy nedostal.

To je stručný i pohnutý osud jen jedné rodiny. Kolik podobných je na světě. Lidé, vzpamatujte se a začněte už používat rozum místo násilí!

Ing. Rostislav Tesar

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Základní škola Budišov

Začátek školního roku už je dávnou minulostí, čeká nás milý adventní a vánoční čas. A co jsme společně s žáky a dalšími příznivci školy prožili? Vše podstatné se můžete dozvědět z následujících příspěvků.

Slavnostní zahájení školního roku 2016/2017

Ve čtvrtek 1. září byl na naší škole slavnostně zahájen nový školní rok 2016/2017. Do školy se nejvíce těšili naši noví žáci, malí prvňáčci. V letošním roce nastoupilo do prvních tříd 37 dětí. Žáky přivítal pan ředitel Milan Procházka a pan starosta Petr Piňos. Žákům popřáli hodně úspěchů a jedniček a rodičům hodně trpělivosti. Úspěšný školní rok přejeme nejen prvňáčkům, ale všem žákům naší školy a také devátákům, které čeká v druhém pololetí důležitý životní krok.

Běh zámeckým parkem

V pátek 16. 9. se konal tradiční Běh zámeckým parkem. Na startovní čáru se nejprve připravili předškoláci, kteří běželi malý okruh. Postupně se na start připravovali chlapci a dívky ze starších kategorií, až jsme se dostali k té poslední: rodiče s dětmi. Po doběhu posledního závodníka přišlo na řadu vyhlášení výsledků a opékání buřtů v areálu školy.

Běh naděje 2016

V úterý 20. 9. se uskutečnil v zámeckém parku Běh naděje.

Běh naděje je sportovně humanitární akce inspirovaná Během Terryho Foxe a má dva hlavní cíle: získat prostředky na výzkum rakoviny, iniciovat solidaritu zdravých s nemocnými a současně apelovat na zdravý životní styl a prevenci onemocnění.

Účastníci běhu přispěli finančním příspěvkem, za který obdrželi barevnou stužku – symbol boje proti rakovině. Za příspěvek všem děkujeme a věříme v podporu i v příštím roce.

Běh zámeckým parkem

Den jazyků

Také letos jsme si s našimi žáky připomněli Den jazyků, který připadá na 26. září. V tento den se snažíme žákům přiblížit mateřský i cizí jazyk trochu jinak. Letos jsme k nám pozvali hudební divadlo Slunečnice z Brna se zábavným edukativním programem zaměřeným k anglické výuce. Žáci z 1. stupně si prožili zábavně-naučný pořad pro nejmladší angličtináře. Jednalo se o poutavý příběh vypracovaný ve spolupráci s pedagogy, který koresponduje s učebními osnovami. Pro žáky 2. stupně byla připravena Sunflower English show – poučná, ale přitom moderní. Během tohoto představení měli žáci možnost rozebrat a překládat texty písní od proslulých interpretů.

Časovka

V úterý 4. 10. se uskutečnila 4. časovka z Budišova do Vladislavi a zpět. Za oddíl triatlonu se zúčastnilo 10 žáků školy. Větrné počasí jim ztěžovalo zpáteční cestu, ale všichni úsek 5,8 km úspěšně zvládli. Na start hlavního závodu se mezi dospělé postavil Tomáš Kazda (9. ročník) a vůbec si nevedl na trase 12,6 km špatně. Děkujeme všem za účast a podporu.

Přespolní běh v Třebíči

Ve čtvrtek 6. 10. pořádalo Gymnázium Třebíč okresní kolo závodu v přespolním běhu „Běháme s BK TOUR“ v Libušině údolí. Naši školu reprezentovala tři pětičlenná družstva žáků 6.–9. třídy. Běželo se v náročném terénu a za velmi chladného počasí. Délka trati: mladší žáci 1600 m a starší žáci 2100 m. Družstvo mladších zákyň obsadilo 2. místo a postoupilo do krajského finále ve Žďáru nad Sázavou. Starší zákyňe se umístily na 3. místě a starší žáci na 8. místě. Gratulujeme.

Krajské finále v přespolním běhu

Dne 13. října, 2016 pětičlenný tým dívek z 6. a 7. ročníku reprezentoval naši školu v krajském finále v přespolním běhu „Běháme s BK TOUR“ ve Žďáře nad Sázavou. Závod se uskutečnil v lyžařském areálu Martina Koukala za Pilskou vodní nádrží. Ve své kategorii se děvčata umístila na 8. místě.

Drakiáda

V pondělí 10. října pořádal školní parlament společně se školní družinou Drakiádu. Od školy jsme vyrazili společně i s rodiči letošních prvňáčků k Věteráku. Někteří draci létali dobře, ale ne všem se chtělo pořád poletovat. Děti s nimi musely běhat po poli, aby aspoň chvíli létali. Ve vzduchu se střídali různí draci, v jednu chvíli jich poletovalo deset – to byla podívaná.

Podzimní variace

V úterý 18. října pořádala naše škola pro žáky a širokou veřejnost Podzimní variace. Příroda na podzim přináší spoustu materiálů k výtvarnému tvoření. Děti i dospělí poznávali ovoce a zeleninu podle chuti a čichu, hmatem rozlišovali tajemné předměty, osvěžili se bylinkovým čajem, vyrobili si podzimníčka, sovu, zvířátka z kaštanů, papírové dýně a projížděli se mezi kužely na koloběžce.

Podzimní sběr papíru

Také letos jsme se zapojili do sběru starého papíru. O spolupráci jsme požádali okolní obce (občanům za papírové příspěvky děkujeme) a hlavně rodiče a žáky naší školy. V pátek 21. 10. sběr papíru vyvrcholil. Během čtrnácti dnů se podařilo nashromáždit stovky kilogramů. Také sběr papíru po obci byl úspěšný. Žáci na kárákách přivezli nezanedbatelné množství papíru. Děkujeme.

Exkurze do kamenolomu, na pilu a za kolomaznými kameny

25. 10. vyrazili devátáci na kolech do nedaleké Kamenné. V žulovém kamenolomu nás provedl pan Zedníček. Lom se nám velice líbil, povídání bylo stejně tak zajímavé jako pozorování strojů, které obrovské kusy horniny rozřežou a krásně vyleští. Na pile se nás ujal pan Krejčí. Chlapce zaujala technika a všechny ostatní poznání, jaká je vlastně technologie řezání dřeva. Pátrání v nedalekém lese nás obohatilo hned o několik věcí: co je to kolomaz, kolomazné kameny a geocaching. Kolomazné kameny jsou krásné a jejich hledání bylo zábavné.

Podzimní tvoření ve školním klubu a družině

Odpolední činnost dětí ve školním klubu a družině v pondělí 26. 10. zpřijemnila animáční aktivita pod vedením lektorky Renaty Dušovské. Děti pracovaly s motivy, které následně lepily na papírové rámečky v podzimních barvách. Práce je velmi bavila a z výtvorů, které si odnesly domů, měly obrovskou radost.

Domino zazpívalo seniorům

Ve čtvrtek 3. 11. se v sále ZŠ Budišov sešlo na sedm desítek občanů dříve narozených, aby si popovídali, zatancovali a pobavili se. Malé zpřijemnění jim připravily děti z pěveckého kroužku Domino, které jim zazpívaly tři písničky. Odměnou jim byl velký potlesk.

Beseda se spisovatelkou

V úterý 8. 11. navštívila naši školu učitelka a spisovatelka paní Michaela Fišarová. V relaxační učebně besedovala o svých knihách nejprve se žáky 3. a 5. třídy, poté se žáky 4. a 6. třídy. Děti pozorně naslouchaly poutavému vyprávění o knihách A-Ž půjdeš do školy, Náš dvůr má tajemství a Nikolina volba a vyslechly si i ukázky z nich. Beseda byla zajímavá a proběhla ve velmi příjemné a přátelské atmosféře.

Za kolektiv pedagogů ZŠ Budišov přeji krásné Vánoce a ladovskou zimu,

Jana Janová

www.zsbudisov.cz

Jak vzniká obecní zpravodaj 3 – po uzávěrce (éra opravovací neboli sysifovská)

Odstraní-li se v textu na počítači chyba, vznikne tím nejméně jedna další.

(Z Murphyho tiskových zákonů)

Tento miniseriál má čtenářům přiblížit vznik časopisu, jež vytvářejí neprofesionálové, kteří se snaží (přirozeně marně) co nejvíce přiblížit těm, kteří se tvorbou periodik živí.

Zdá se, že je zpravodaj už hotový. Jsou shromážděné texty, které již korektor opravil (v každém čísle se vyskytne přibližně 200 až 300 pravopisných chyb včetně několika hrubek a o něco méně překlepů, Word přece jen něco opraví – lépe řečeno na možné chyby upozorní). Jsou připojené fotografie a obrázky. Je vytvořena představa, jak asi bude další číslo vypadat. Může se začít vytvářet a lámat text.

Nejprve je třeba převzít text a rozdělit jej do kapitol. Ty jsou až na výjimky odděleny konci stránek (první problém). Poté je třeba doplnit text fotkami a obrázky (druhý problém). Některé fotografie mají popis (třetí problém). Nakonec přijde (minule vysvětlené) lámání do stránek. Při této činnosti se projeví všechny tři zmíněné problémy a přidají se další zmíněné již dříve. Tím a formátem zpravodaje se budeme zabývat přistě.

Před vlastním lámáním textu je třeba odstranit typografické chyby a zbytek gramatických chyb a překlepů. Máme velmi dobrého korektora s perfektní znalostí jazyka českého, ale ani on není superman (naš zpravodaj má včetně přílohy až stovku stran různorodého, leckdy i archaického či lidového, textu) a může občas něco přehlédnout.

Ale těch zbytků není moc, o to více je nepřesností typografických, kterých každé číslo obsahuje okolo 2000 (slovy dvou tisíc). Někteří autoři jich nemají mnoho, u jiných je jich i několik na jediný řádek textu.

Nemám v úmyslu dělat školení o typografii (ostatně některé nešvary včetně formátování obsahuje první díl miniseriálu o vzniku zpravodaje – BZ 2/2016). Některé zásady by však nebylo marné osvětlit.

Mezi textem a interpunkcí (znaménkem – tečka, čárka, otazník...) se nedělá mezera.

Je třeba rozlišovat mezi spojovníkem (-) a pomlčkou (–). Jejich oddělení od textu by vyžadovalo samostatnou nekrátkou kapitolu.

Začátek přímé řeči tvoří uvozovka dole, konec pak uvozovka nahoře, obě mají pro každý font stanovený tvar. Ve Wordu se dá zapnout správné používání uvozovek a kupodivu to celkem spolehlivě funguje.

Znaky pro trojtečku čili výpustek (...), apostrof čili odsuvník (’), plus minus (±), násobení (×), kříž (†), promile (‰), stupeň, minutu a vteřinu (° ’ ”), copyright (©), obrácenou čárku (‘) a další mají svůj zvláštní tvar a není vhodné je nahrazovat jinými. Smajlíkům („česky“ emotikonům) se raději vyhněme.

Na konci řádků by se neměly objevovat jednopísmenné předložky. To se dá ve Wordu zabezpečit použitím tzv. tvrdé mezery místo běžné za toto písmeno. Souhlásky (k, s, v, z) je možné takto obdařit ve Wordu, většinou je to vhodné i u samohlásek (o, u) a někdy i u spojek (a, i), tam je to nutné udělat ručně.

Čísla o více číslicích než čtyři (od 10 000) se rozdělují v běžném textu pevnou mezerou (na rozdíl od tečky v účetnictví), aby se nerozpadla do dvou řádků.

Velmi nevhodné je vytváření parchantů. U tzv. vdovy (první řádek odstavce nebo nadpis na konci stránky oddělené od ostatního textu na další stránce) je to v nezbytném ojedinělém případě ještě možné tolerovat, tzv. sirotek (poslední samostatný řádek na začátku stránky z odstavce na předchozí stránce) je nepřipustný.

Toto je minimální zlomek typografických pravidel, ale nebudu dále zdržovat od čtení určité zajímavějších textů.

Jen bych chtěl ještě uvést, že odstraňování chyb a nepřesností v tisku je práce nesnadná, nekonečná a nevděčná (vždycky nějaké zbudou).

Úprava přísluší i formátování stránek. Nevlastníme žádný redakční software, takže formát stránek ve zpravodaji je poněkud jednoduchý. Při vzniku zpravodaje jsme zvolili velikost A5, která se vejde i do kapsy kabátu a je mobilnější než A4. Na tomto formátu raději nedělíme text do sloupců. V celém čísle se snažíme dodržovat jednotný vzhled a formát textu. Tímto (a ostatně i rozsahem) se přibližujeme spíše formátu knihy než časopisu. Menší velikost stránek moc neusnadňuje řešení výše zmíněného problému vkládání fotografií do textu, ale o tom příště. V každém případě se snažíme upravit obdržené příspěvky velmi různých (leckdy i exotických) formátů do pokud možno jednotného tvaru. Někdy ty úpravy nejsou bezproblémové.

Na závěr ještě poznámka k rozsahu zpravodaje. Než si na to v tiskárně zvykli, říkali nám, že si mysleli, že děláme zpravodaj, ne almanach. Skutečně je ten rozsah trochu větší, než je pro podobné tiskoviny zvykem. Snažíme se však, aby se co nejméně muselo vypouštět, rovněž redakční krácení textu příliš nepoužíváme. Ať je co číst – není jen internet...?...Ale on je náš zpravodaj na internetu také (všechna čísla, tj. od roku 1999, celkem 72 čísel včetně tohoto).

www.mestysbudisov.cz/mestys-budisov/budisovsky-zpravodaj

Ladislav Dokulil

P. S.: Omlouvám se uživatelům jiných textových editorů, než od Billa.

Kopec – kopeček

Všechen písek cesty zezlátl a skály srázu zarostly bílými kvítky. Voda v rybníčku po pravé ruce potemněla.

Kopec, co kdysi býval kopeček, se táhl jako všechny bolavé a chromé nohy. Co ho kdy přecházely.

Na jednom místě vystupoval ušlapaný hřbet kamene. Jak na něj nešlápnout, aby se obloha nepohnula.

Ve vánku to zašumělo. Taková léta tudy nikdo s láskou nešel. Takový čas nikdo nepomyslel na drn, co rostl na cestě vedle kamene.

Celá cesta po stranách zarůstala. Nebyla zapotřebí. Už žádné široké průvody tu vzhůru nechodily. Už žádná široká srdce tu netloukla v rytmu země. Jen pár osamělých, zatoulaných čas od času přešlo.

Kam?

Do kopce, co býval kopeček.

Co měl na dosah suchou tvrdost i vlahé obejmutí. Tuhou stálost a měkká splynutí. Kámen a voda, jako dva stavy, mezi kterými klopytáme. Ale je tu bývalá široká cesta, na níž se vešla jak horoucnost, tak rozvaha. Obojí s přitakáním nebe a hlíny pod nohama.

Kopec, co býval kopeček, se zdál nekonečný. Kdy na něj dojdeme? Co za ním bude?

Další dálka do sebe?

Do minulé země, v níž jsme bloudili? Nebo dětský přímočarý svět, rozrostlý do výšky i stran – motýl chycený na sladkost květu.

Který jsme si jen zčásti vymysleli.

Ludmila Klukanová

Budišovské Vánoce

Bezzvučnou krajinou s žádným pohybem, bez zajíců, bažantů, králíků a koroptvího čírikání, které nám znělo v mládí, doputovali jsme k Vánocům. A za pár dnů ke konci roku 2016. My, lidé spjatí s tímto kouskem zeměkoule. Krajem s vůní čerstvě posečené trávy, závanu mechů a mateřídoušky a tlejícího listí na podzim. My, spolutvořitelé této civilizace.

Marie v chladu Betléma hledá přístřeší, kde by porodila. Syna, Spasitele, lidumila. Za něho se pak modlila. Volek a oslík v chlévě u jesliček dýchají pro Spasitele. Toho, kdo bude mít hodně příznivců i nepřátele! Obhajoval spravedlnost, hlásal morálku, kritizoval nepravosti. Proto jej ukřižovali.

Tři mudrci-králové, vonící kadidlo. Hodně lidí ho přijalo, hodně odmítlo. Zářivá kometa nad krajinou proletí. Tak je to už dvacet jedna století!

Nenávist a vraždění nevinů. Ústry mocných a pokora následovníků jeho učení. Proč ale každá bohoslužba začíná... litujme svých hříchů? To jsme opravdu tak špatní? A pak opakujeme: Pane, smiluj se nad námi!

Marie, zahalená v bílé a modré, to s neklidnou tváří pozoruje. Na vysokém sloupu před naším kostelem chová v náručí dítě – Ježíška. Přes hlavní bránu na hřbitov ale už vidí mladého muže – jeho ukřižované tělo. Svého jediného syna. Radost i hoře mateřství, na tak malém prostranství. Kolik je ho v tom širém světě! A jaké je to hrůzné poselství!

Co přijde pak, ptáme se. Naděje, zklamání? Ke stolu Páně pozvání? Potkáme hodné lidi, anebo Jidáše? Kéž nás pak Osud ochrání.

Se zánikem roku se skoro nic nezmění. Přes světelný smog vidíme hvězdy, putující miliony let po svých stálých trajektoriích studeným prostorem. Stačí se zastavit a zvednout zrak. V řece Oslavě, kde zase teče čistá voda, žijí raci. A třeba budou zase žít i v Horním rybníce. I vlašoviček bylo letos dost, zdálo se mi. Snad nejvíc jsem jich viděl v Kojatině. Zemře starý rok, a zrodí se nový. Je to podobné, jako s člověkem. Po jeho smrti přijde setkání s Bohem, nebo s Luciferem. Podle toho, jak na zemi žil a jak se choval. Někdo straší, že bude konec světa. Myslíte, že se staneme trilobity a zalezeme do ulity? To asi ne!

A tak tedy zas v Budišově a okolí nastaly Vánoce, svátky míru a obdarovávání. Mráz sevřel ledovou dlaní žulové srdce Horácka, studený dech vesmíru letí po pláních k Pyšeláku. Narodil se Ježíšek. Dětem a hodným lidem přinese dárečky. Jestli spasí svět, to si nejsem ve svém věku jistý, ale dětem i dospělým radost velkou nadělí.

Nový rok přichází, čekajme na zázrak! *(Ale k tomu musíme také přispět vlastními silami)*

Ing. Rostislav Tesar

Na každého jednou dojde aneb Už mně bylo i líp

Tak na mě taky došlo. Doufala jsem, že to s mým chudozubým chrupem už nějak doklepu bez zubařské péče, a ono to nevyšlo. Když jsem se po čtyřech letech opět ocitla v zubní ordinaci, paní doktorka mě uvítala jako ztracené dítě a hned se pustila do práce na zvelebení mé dutiny ústní, což se ukázalo jako dlouhodobý proces.

Co jsem za ty čtyři roky zanedbala, počtem návštěv jsem bohatě překročila za necelého čtvrt roku se spoustou „zajímavých“ zážitků.

Nezapomenutelné bylo rovněž trhání pěti kořenů na zubní chirurgii. Musím uznat, že to nebolelo a pan doktor byl velmi laskavý. Však jsem mu pak vřele poděkovala, pokud mně má znečitlivělá pusa stačila. Myslím, že běžný člověk by tomu asi příliš nerozuměl, ale zubaři jsou na to zvyklí. Vybavena ústním i písemným poučením pro pacienty po stomatickochirurgickém úkonu jsem se rozloučila.

Doma jsem si pak přečetla, co mě může postihnout, co se nedoporučuje a co se naopak doporučuje. Líbilo se mi hlavně, že mám v den výkonu a v den po výkonu vyloučit veškerou fyzickou námahu. No, ne že bych se jindy prací zrovna přetrhla nebo si nedopřála občas se natáhnout na gauč, ale tady to mám přímo od odborníků černé na bílém, takže můžu lenořit bez výčitek svědomí.

Nemohla jsem se sice zatím ani vysmrkat a pít jsem zvládla jen brčkem, ale jinak jsem si nicnedělání užívala. A i když umrtvení pominulo, nebyla bolest nijak velká. No, už mi bylo v životě i líp, ale vydržet se to dalo.

Při luštění *Rozverných křížovek*, kde v tajenkách bylo dokončení nějakého vtipu, jsem pak našla hned dvě se zubařskou tematikou. A to už byl jen krok k vybavení si vtípů od strachu ze zubaře až po trápení se zubními protézami. Některé se mi zdají dobré, jiné jsou slabší. No, posuďte sami.

Uvádím všechno, co se mi vybavilo, i když vím, že „méně je někdy více.“ Tentokrát toto pravidlo poruším. Dělal mi to tehdy dobře a možná i vás něco alespoň trochu pobaví.

Vypravovat kreslené vtipy je prý zlozvyk, ale mně se tyto dva moc líbily:

- *Postava v bílém plášti se krčí na skřini a vedle jiná bílá postava volá: „Pane kolego, slezte dolů. Přece se vy, chirurg, král mezi lékaři, nebudete bát obyčejného zubaře!“*

- *V zubařském křesle sedí schoulený pacient, nad ním stojí zubařka s kleštěmi a hlaholí: „My se přece známe! Vy jste ten řidič, co na mě před hodinou křičel na parkovišti: Kam to čumiš, káčo pitomá!“*

- *„Dostanu tři sta korun,“ říká zubařka pacientovi po zákroku. „Jak to, vždyť jste říkala, že to bude stát jen stovku.“ „Ano, ale při vašem ječení mně utekli z čekárny další dva pacienti.“* Tak to byl ten vtíp z *Rozmarných křížovek* a teď ještě ten druhý:

- *Dvě na pláži: „Váš manžel je potápěč? Koukám, že celý den loví mušle.“ „Kdyby mušle! Spadly mu tam zuby, Vždycky u moře utopí klapačky.“*

- *Ty zuby že nejsou moje?“ rozčiluje se pan Novák. „Chcete vidět účet?“*

- *K vlaku, připravenému k odjezdu, dobihá udýchaný cestující a v běhu se ptá pána u okýnka: „Na Žďár?“ „Nažďar, nažďar. Taky bežžubej?“*

Trochu delší by bylo vyprávění o starší paní, která, když šla na trávu, nesla s sebou zubní protézu. Tak jenom stručně:

- *„Nač máte ty zuby, to tu trávu budete kousat?“ ptá se soused. „Ale, nechala jsem doma uzený a tak jsem pro jistotu vzala dědkovi zuby, aby mně je nesežral.“*

Zcela jiný vztah byl asi mezi jinými starými manžely:

- *Při oslavě Zlaté svatby povídá babička: „Dědečku, podej mně proším ty žuby, ať tě koušnu, ty kluku vášnivá.“*

V jedné písničce se zpívá: ... *až ti zuby vypadají, nebudou tě bolet*. Je to dost černý humor a to tam ještě nestojí, že nás pak asi bude tlačit zubní protéza. Ale nač ten pesimismus? Pokud budeme mít co kousat, nějak to snad vždycky zvládneme.

M. Holasová

Doplňovačka s tajenkou

Tak se jmenuje další typ hádanky, který je zpravidla poměrně jednoduchý a spočívá v tom, že se do políček (stejně jako u křížovky) dopisují výrazy dané legendou. Doplnovačka je pak buď zobrazená celá (stejně jako křížovka, pokud to není tzv. dokreslovka), nebo se výrazy doplňují do textů s vytečkovanými nebo vynechanými místy, anebo je vidět jen tajenka (jako v našem případě). Legenda má také nejružnější tvary, slovní popis jako křížovka, různé obrázky či jiné hádanky. V našem případě je to

slepá mapa, kde je vyznačen start a pak již musíme postupovat vždy do dalšího nejbližšího místa, aby cesta byla co nejkratší. K luštění asi někteří budou potřebovat mapu s lepším zrakem. Ostatně já sám, ač zpracovatel turistické mapy KČT s názvem Velkomeziříčsko, jsem k jednomu místu také mapu použil (nejlépe www.mapy.cz).

Aby to nebylo příliš lehké, je zobrazena jen tajenka. Proč jsou její políčka tak divně očíslována, na to už každý musí přijít sám.

Křížovky jsme tady v minulosti už měli, doplňovačku ještě ne. Tahle je poměrně jednoduchá, obsahuje však (jen) jeden (drobný) chyták, ale na to určitě přijdete.

Ladislav Dokulil

Svátek posvěcení chrámu

Při setkání s přáteli jsme si prohlíželi fotografie z jejich pouti do Říma. Spousta nádherných kostelů, včetně Baziliky sv. Petra ve Vatikánu a Sixtinské kaple, s malbami Michelangela Buonarrotiho. Kostely nádherné, a to jak zvenku, tak především uvnitř. Přistihl jsem se, že mně na fotografiích něco chybělo. Došlo mi to až na Svátek posvěcení chrámu, který se v budišovském kostele slavil 30. října. V kostelích, jejichž přesný den posvěcení není znám (týká se i Budišova), se podle liturgického kalendáře koná slavnost výročí jejich posvěcení buď 25. října nebo je možno přeložit ji na následující neděli.

Při slavnostní mši se mi na mysl znovu vrátily fotografie z Říma a já si uvědomil, co jsem na nich postrádal – chyběli tam lidé. Pár jich tam sice bylo, ale to byli turisté, kteří obdivovali jejich nádhernou výzdobu. Připomnělo mi to mnohé návštěvníky

budišovského hřbitova, kteří obdivují jeho dominantu, kostel, především kvůli unikátní pozlacené korouhvi na věži. Co je uvnitř, ale nevědí, jelikož nedovedou, nebo nechťejí vstoupit. A tak se nabízí otázka, co je to za stavbu onen chrám a k čemu má sloužit? Seznamme se s křesťanským pohledem na tyto stavby.

Chrám, jako každá stavba, má ve svých základech kvádry pevnější a nejmohutnější, to jsou apoštolové a proroci a jejich úhelným kamenem je sám Pán Ježíš Kristus. Na těchto základech jsou živými kameny všichni věřící v Krista Ježíše a samotná stavba by se nikdy nevybudovala a kvádry by se vzájemně nespojily, kdyby je nevázala láska věřících.

Nejposvátnější místo v kostele každého chrámu je oltář a svatostánek, kde je zvláštním způsobem přítomen Ježíš. Oltář je obrazně řečeno postaven z živých kamenů, tj. z každého, kdo je připravený dlít na modlitbách, ve dne v noci přednášet Bohu naléhavé prosby a předkládat mu oběti svých modliteb a zároveň by mělo být snahou všech, aby nic nekonali v řevnivosti, ani pro lichou slávu a aby všichni setrvali v jednotě smýšlení.

Chrám je i místem úzce spjatým s životní pouti každého křesťana počínaje křtem, prvním sv. přijímáním, biřmováním, svátostí manželství atd., až po poslední rozloučení. Jako by se zde předávala štafeta po předešlých generacích, které jako i my, zde hledaly a nalézaly.

Nebojme se do chrámu vstoupit, jeho dveře jsou otevřeny pro každého.

Karel Pavlíček, foto Ondřej Knoll

Zdroj: Z homilií kněze Órigena na knihu Jozue

Cestou do Budišova

*Zvedá se cesta, zvolna, zdvíná ji lesík na obzoru,
a sama zimní pláň svou vlnou je, je zdvínáním.
A pozdvihu vítr slouží, zasévá mraky do úhoru,
i odkrytý balvan, ptáci nízko, nízko nad plání.*

*I slunce, jež mírný mráz nechává osiřele státi
zsinále ve výši, a tak kraj se k němu pne,
zimou se zdvíná, prosebně, s bázni, že je ztratí,
že slunce odpojí se a pro zem oslepne.*

*A jak cesta zvedá se, my zvedáme se s ní,
zmateni pomocí od kraje, který volí nebe.
Neboj se, mohli by zbloudit smrtelní pocestní,
když tato zemská cesta dnes jinam nepovede?*

*A z kopce dolů do vsi sejít k domům zbývá.
Sestupuj, co uzemněno tam, se také zdvíná.*

Jaromír Zelenka

Básni Cestou do Budišova ze souborného vydání poezie Básně Jaromíra Zelenky si připomínáme jeho letošní významné životní jubileum. S jeho básněmi se čtenáři Budišovského zpravodaje měli možnost setkávat v průběhu let. K vyvrcholení tohoto setkávání došlo básnickým cyklem pod názvem Roztočená věž budišovská, který se stal součástí přílohy Budišovského zpravodaje č. 2/2008.

Touto cestou přejeme Jaromíru Zelenkovi vše nejlepší, s přáním, aby nám byl nakloněn i v letech příštích.

Redakce zpravodaje

Chvála ticha

Ticho se stalo vzácným zbožím. Řekla bych skoro, že darem. Kamkoli jdete, doléhá na vás příval hudby, hluku, křiku a dotěrných nabídek. Nelze zajít do obchodu a v klidu si rozmyslet svůj výběr zboží. Není možné sedět v cukrárně a povídat si, abyste místo svého doprovodu neslyšeli nějakou muziku, která přehlušuje vaše slova.

Dříve se v kavárnách četly noviny a časopisy. Býval tam pro to potřebný klid. Dnes však ani doma neuzijete tiché pohody. Stačí si zapnout televizi, ze které z pozvolného pořadu na vás najednou vyštěkne hlučná reklama, nebo nabídka následujícího programu. Na můj dotaz mi bylo sděleno, že je to potřebné upozornění. No děkuji. Člověk se až lekne a u sousedů se vzbudí dítě.

Na ten hlučný poslech hudby jsou mladí, pokud chtějí, vybavení sluchátky, ze kterých se jim do uší line to, co si přejí. Na nějaké písničky v supermarketu nejsou zvědaví.

Tak pro koho je vlastně všude vyhráváno?

Jedná se o to, že se zvýší autorské poplatky pro restaurace, hotely, obchody etc. za produkci hudby.

Šetřte, nevyhrávejte a lidé vám budou vděční za ticho.

ZC

Jakub Deml

V sobotu a neděli 15. až 17. září se v Tasově konala dvoudenní konference věnovaná 55. výročí úmrtí Jakuba Demla. Sešli se zde příznivci Demlova díla, mezi nimiž byli nejen literáti ale i lidé z Tasova a okolí, které Deml nějakým způsobem oslovil.

Organizátoři se tentokrát nemuseli obávat příslušníků STB, kteří se při obdobném vzpomínkovém setkání za minulého režimu vmísili mezi asi 300 návštěvníků v tasovské sokolovně. V jednom z odtajněných zápisů z této akce se kromě spousty jmen objevila i tato věta: „Pana X navštívila devizová cizinka tmavé pleti hovořící anglicky...“

zleva Tereza Axmanová, Marta Milotová a Marta Macková, roz. Milotová

Já jsem si při této příležitosti vzpomněl na mé první setkání s Jakubem Demlem. Stalo se tak v rehabilitačním ústavu Chuchelná u Opavy. Zde básník Jaromír Zelenka zajásal, když zjistil, že mým rodištěm je Budišov. Hned následovala otázka: „Znáš Jakuba Demla?“ Neznal jsem. Tak se mi do rukou dostaly Demlovy knihy. Nutno dodat, že přes složitost textů jsem cítil určitou blízkost.

Během prvního dne konference vystoupila řada odborníků a literátů, z jejichž referátů bylo patrné, jak silnou osobností Jakub Deml byl a do současnosti je.

Během druhého dne zaujala svými živými vzpomínkami na Jakuba Demla jeho praneteř Marta Milotová. Mimořádnému ohlasu se těšil příspěvek Terezy Axmanové s názvem Jakub Deml hmatem (Tereza Axmanová a Štěpán Axmanovi vedou v Tasově keramickou dílnu pro nevidomé). Příspěvek MUDr. Františka Dvořáčka připomněl jinošovského vlastivědného badatele Josefa Pěňčíka.

Třešničkou na dortu byla sobotní pontifikální mše svatá za Jakuba Demla, kterou celebroidal biskup Mons. Pavel Posád, který po mši sv. požehnal obnovený náhrobek na hrobě Jakuba Demla a Pavly Kytlicové.

Součástí konference byly i doprovodné programy jako: komentovaná výstava cyklu reliéfů z pálené hlíny s námětem Ježíšova života, který vytvořil v tasovské dílně Slepíši nevidomý výtvarník Pavel Sláma, výstava v kapli svatého Michaela, prohlídka kostela a zahrady Demlova domu v Bosně a Dětský den s Demlem v prostorách staré a nové tasovské školy.

Závěrečné scénické čtení z knih a dopisů Jakuba Demla v tasovské sokolovně, kde účinkovaly i děti z tasovské základní školy, podtrhlo jedinečnost a úspěšnost dvoudenní konference, jejímiž pořadateli byly Ústav pro českou literaturu AV ČR v Praze, Spolek Dobrá čeština, Vysoká škola kreativní komunikace Praha, obec Tasov, římskokatolická farnost Tasov, Základní škola v Tasově a spolek Slepíši.

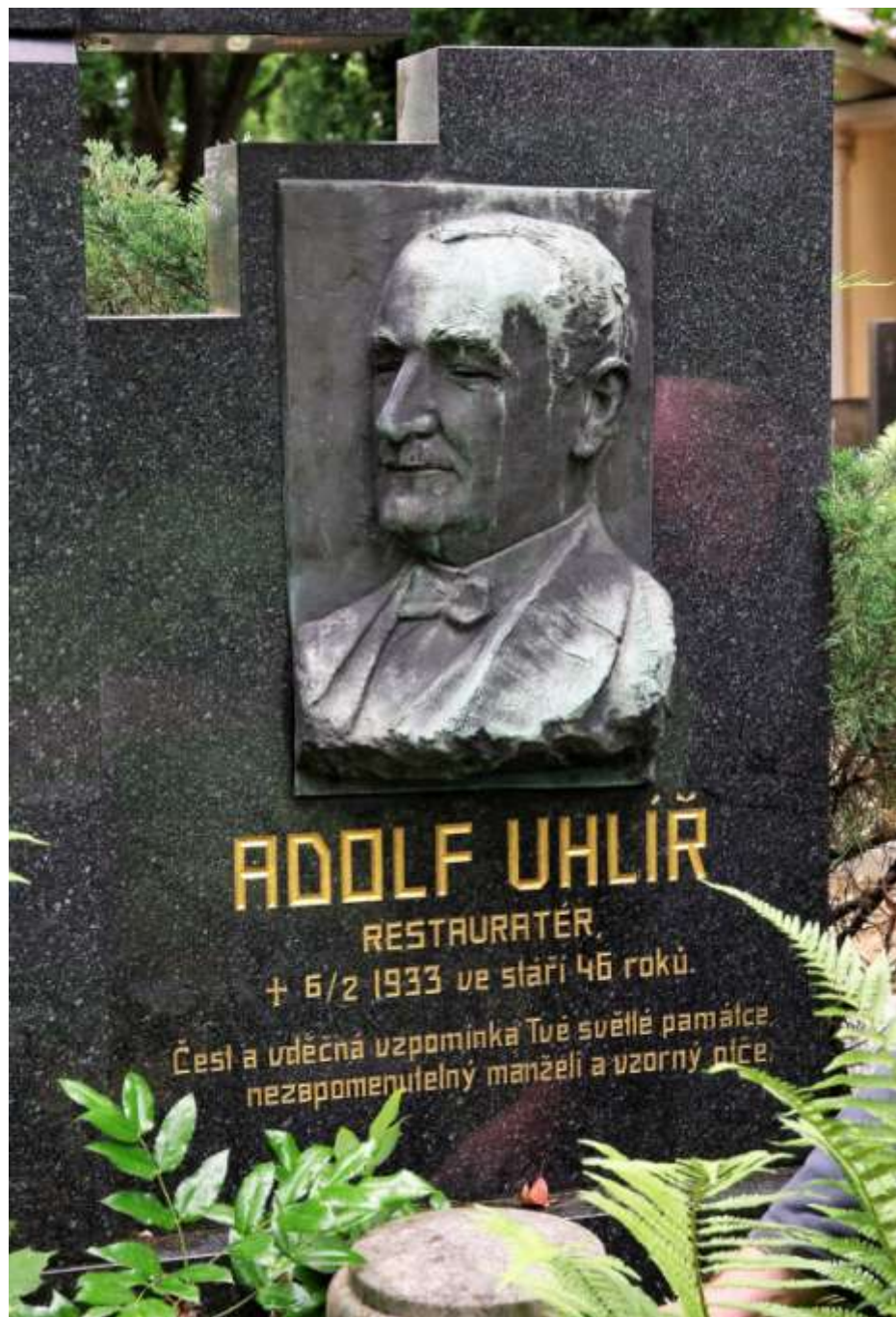
Karel Pavlíček

Poznámka k Františku Bílkovi a jeho dílům na Třebíčsku

Při našem nedávném náhodném setkání v Jaroměřicích jsem dostal od pana redaktora Pavlíčka poslední výtisk Budišovského zpravodaje (2/2016) se zprávou o výletu do Chýnova, rodiště i místa úmrtí sochaře Františka Bílka, doplněnou o několik fotografií Bílkových děl z Chýnova. Jako čtení života a díla F. Bílka mě samozřejmě potěšilo, že se o něm píše, ale ve zprávě mě zaujaly dvě specifické informace, kvůli kterým jsem se rozhodl napsat a doplnit je, resp. poopravit.

Ve zprávě se píše, že „*Díky obětavé činnosti Společnosti Františka Bílka se podařilo v Chýnově Bílkův dům zrestaurovat a zpřístupnit veřejnosti.*“ To by bylo sice pěkné, ale není to pravda. Bílkův chýnovský ateliér byl v roce 1990 darován Bílkovou vnučkou Alenou Bártovou, žijící trvale v USA, Galerii hlavního města Prahy, která již tehdy vlastnila pražskou Bílkovu vilu a která také v první polovině 90. let zajistila rekonstrukci chýnovského ateliéru. Společnost F. Bílka v tu dobu teprve vznikala a podobná akce by byla nad její možnosti, nehledě k tomu, že jí chýnovský Bílkův dům nikdy ani nepatřil, aby se mohla podílet na jeho obnově.

Ve zprávě je také odkaz, že se Budišovský zpravodaj již dříve (v č. 2/2011 a č. 1/2014) pokoušel zmapovat náhrobky a hřbitovní reliéfy F. Bílka na Třebíčsku. Při té příležitosti pak uvádí tento přehled: Jaroměřice nad Rokytnou, Jinošov (2 díla), Lipník, Moravské Budějovice a Tasov (2 díla). Rád bych tento výčet ještě doplnil o další mně známá místa: Babice („Ukřížovaný“ na hrobě faráře Ševčíka – originál či první odlitek je dnes umístěn v babickém kostele; „Hlava Krista u kříže“ na náhrobku Jana Indry v hrobce u zadní zdi hřbitova) a Třebíč (náhrobek Adolfa Uhlíře). V Jaroměřicích je kromě plastik na hrobě Otokara Březiny od Bílka také pamětní deska na muzeu O. Březiny.

Hrob Adolfa Uhlíře v Třebíči

Náhrobek na hrobě Karla Vaška v Nové Říši

Bílkův reliéf „Život je boj“ byl také umístěn na hrobě Ignáce Kabelky v Litohoři u Moravských Budějovic, ale majitelka hrobu ho před několika lety v obavách před zcizením nechala sundat a umístila místo něj jednoduchý moderní křížek. A nedaleko za hranicemi okresu, v Nové Říši, bývaly na hřbitově tři Bílkovy plastiky, z nichž se dodnes dochovaly dvě: malý kruhový medailon P. Marie na společném náhrobku premonstrátů a velký bronzový reliéf „Chválím Tebe-Otče-Pane nebe i země“ na náhrobku Karla Vaška. Na náhrobku rodiny Poříškovy bývala kamenná plastika „Dobrý pastýř“, kterou ale někdo před 10–12 lety odcizil.

Tato neobvykle vysoká koncentrace Bílkových děl v jednom okrese, která (s výjimkou Táborska a Prahy, kde Bílek působil) nemá v ČR obdobu, nepochybně souvisí s tím, že na Třebíčsku žili dva z jeho blízkých přátel: Otokar Březina a Jakub Deml.

František Kožíšek, Společnost Františka Bílka

Košikov – křížový kámen

Obec leží asi 3 km jižně od Velké Bíteše. První písemná zpráva o vsi je z roku 1318. Ve Vlastivědě Moravské – Bítešský okres, která vyšla v roce 1900, je vedena jako Koškov.

V současné době objevit nový monolitický kamenný kříž, nebo křížový kámen, to se jedná skoro o malý zázrak. Ale i v současné době se zázraky dějí.

Už si přesně nevzpomínám, ale bylo to někdy na konci jara roku 2015, když mě volal bývalý starosta obce pan Jůza: „Pane Nožička, vykopali jsme zde na hřbitově zajímavý kámen. Dohadujeme se, jestli se jedná o kámen náhrobní, nebo smírčí. Když vám to vyjde, přijed'te se podívat“. Zajímám se především o okres Třebíč a Košíkov, i když těsně, leží na Žďársku. Kameny vyhledávám a objíždím na kole a tento je trochu z ruky. Navíc celé léto panovala velká vedra. Nedostal jsem se do Košíkova.

Náhoda tomu chtěla, že při doprovázení kolegyně ze Vsetína po památných kamenech na Třebíčsku jsem zjistil, že nedávno Košíkov navštívila a zmíněný kámen nádherně nafotila.

Já jsem se tam dostal až 12. 10. 2015. Ráno už mrzlo a cesta na kole nic moc. Hned jak jsem otevřel hřbitovní branku, jsem ho uviděl. Leží asi deset kroků vlevo, volně na trávě. Jeho horní část, asi 25 cm, je odlomená. Celková délka křížového kamene je 123 cm, šířka 45–47 cm a síla 18–22 cm. Pozitivní kříž vystupuje asi 2–3 cm ze základny a kříž stojí na dobře znatelné Golgotě.

Jedu navštívit pana Jůzu. „Kdy jste kámen objevili?“ „Bylo to někdy na podzim 2014, připravovali jsme na hřbitově místo, kde se budou ukládat urny, zatím tam žádná není. Víte co, já zavolám Kalinům, ti u toho byli“ a předal mi mobil. Pan Kalina mi říká: „Chvilí počkejte, syn to mobilem fotil... no, tak to bylo... 25. října 2014“. Při jméne Kalina jsem zbystřil. „Pane Jůzo, pan Kalina je vnuk Jana Kaliny, lesního hajného,

kterého 11. 6. 1914 zastřelili pytláci?“ Pěkně o tom píše ve své knize Vzdálené světlo domova na str. 111–115 pan J. Pěňčík.

Při potvrzení správnosti jedu Kalinovy navštívit. Už jsme se jednou setkali. „Toho 25. října kluk zaryl rýčem do země a snad hned napoprvé rýč zaskřípal a nešel dál. Bylo to tak na hloubku rýče, 25–30 cm. Při dalším odkrývání jsme zjistili, že je tam velký kámen. Po jeho vyzvednutí jsme zjistili, že na jeho spodní straně je vytesán kříž, část kamene byla odlomená. No a v těsné blízkosti kamene jsme vykopali část lebky a malá, snad dětská žebra“.

Vrátil jsem se zpátky na hřbitov. Jsem trochu na rozpacích. Spodní část kamene s Golgotou se mi zdá nízká na to, aby byl kámen určen k tomu, aby stál. Počítal kameník s tím, že bude kámen ležet na hrobě někoho významného? To se můžeme dnes jenom dohadovat.

Nedaleko, při hřbitovní zdi, leží dva mohutné, několikrát přeražené náhrobní kameny. Ty se našly někdy po roce 1990, při úpravě hřbitovních prostorů. Jsou registrované v Aši, kde sídlí Společnost pro výzkum kamenných křížů, pod čísly 1651 a 1652.

Já se vrátím k Vlastivědě Moravské z roku 1900. Autoři jsou Jan Tiray a Ladislav Zavadil. Ti zde uvádějí: „Ve dlažbě kostelní zadělány jsou dva náhrobní kameny velmi staré, představující kříž, ale bez nápisův. Dle ústního podání odpočívají zde *klečanské panny* – jeptišky z Oslavan, které bydlívaly na dvorci uprostřed Klečan. To je na svém majetku.“ Přední a Zadní Klečany byly trati, které náležely ke Košíkovu.

V dlažbě kostela už náhrobní kameny nejsou. Je pravděpodobné, že náhrobní kameny, které leží u zdi, jsou ty, které popisují autoři Vlastivědy Moravské.

24. 10. 2015

Emanuel Nožička

Básnictví (tím není míněna jen poezie) není pastorace, nýbrž hledání a objevování. Básník není učitel, ale, jak říkala antika, vates. Jeho dílo je vidění věcí, jež jiní lidé možná budou vidět po něm. Básník spolutvoří svět, v němž lidé žijí; nedává jim pouček, ale rozšiřuje a naplňuje obsahem jejich skutečnost.

Jiří Opelík, Lidové noviny-Orientace, 10. 9. 2016

Z PŘÍRODY

Superúplněk

Word mi tohle slovo podtrhl, ale dnes je znají všichni. Skloňuje se v médiích a je z něj senzace, následovaná trochu zklamáním. Ono se ani tak moc velkého neděje. Jistě, velikost listopadového úplňku 2016 byla opravdu rekordní, dokonce za posledních 68 let, ale troufám si tvrdit, že překážkáři při běhu na 60 m mívají mezi sebou při doběhu do cíle poměrné rozdíly znatelnější (abychom si to my v Budišově dovedli představit).

Samozřejmě, rozdíl mezi nejmenší zdánlivou velikostí úplňku Měsíce na obloze (mikroúplněk) a superúplněkem je již znatelný, jak vidno na obrázku. Ale to porovnáváme maratón, navíc vysoko na obloze to už (pokud si to nezměříme teodolitem) tak moc do očí nebouchne.

A jaké jsou skutečné parametry rozdílů mezi minimální zdánlivou velikostí Měsíce při apogeu (největší vzdálenosti od Země – odzemí) a velikostí největší při perigeu (nejmenší vzdálenost od Země – přízemí)?

Měsíc se Zemí obíhá okolo společného těžiště po zhruba eliptické dráze, takže se vzdálenost Měsíce a Země v průběhu času velmi mění.

Střední vzdálenost Měsíce při apogeu je 405 400 km, při perigeu 362 600 km. Střední proto, že na dráhu Měsíce působí několik dalších vlivů, včetně sluneční gravitace, ale tím se nebudeme zabývat. Spokojíme se tím, že v apogeu může dosáhnout hodnota této vzdálenosti až 406 697 km, v perigeu může být jen 356 410 km.

Zdánlivá úhlová velikost Měsíce (úhel, pod kterým ze Země vidíme průměr družice) se tedy mění od 1763,2" v apogeu do 2008,8" v perigeu. Jeví se tedy Měsíc při největším superúplněku o 14 % větší, než při mikroúplněku.

„Nejmenší“ a „největší“ Měsíc

Rozdíl největší od průměrné hodnoty 1865,2" je pouhých 7,7 %, tedy nic moc super. A rozdíl mezi úplněkem předcházejícím tomu Super a následujícím ani moc nepoznáme.

Je pravdou, že plocha měsíčního kotouče (a tedy i jasnost Měsíce) kolísá až o 30 % s rozdílem cca 15 % od průměru, ale ani to není nic převratného. Počasí nebo zatmění Měsíce umí víc.

A ještě ke dvěma pověrám o naší družici.

Mýtus č. 1: Měsíc se při východu jeví větší, než v nadhlavníku.

Měřením si můžeme ověřit, že je to nesmysl. Můžeme to zkusit i vyfotit (nejlépe shodným maximálním zoomem). Naopak, když pozorujeme Měsíc nad hlavou, je jeho zdánlivá úhlová velikost asi o 1,5 % větší, než při jeho východu, při němž jsme od oběžnice asi o 6000 km dále (téměř poloměr Země). Pokud si při východu Měsíce myslíme, že je obrovský, je to optický klam, při němž porovnáváme jeho průměr s objekty na obzoru – a čím je obzor dále, tím se nám zdá Měsíc větší.

Může se samozřejmě stát, že se vlivem atmosférické anomálie vytvoří optická vzduchová čočka, která nám obraz družice zvětší (nebo i zmenší), ale to jsou poměrně vzácné jevy související spíše s meteorologií, než s astronomií.

Mýtus č. 2: Když je Měsíc v úplňku, je často jasná obloha.

Tato pověra už souvisí pouze s meteorologií – a je to opět nesmysl. Je logicky nepředstavitelné, že by oblačnost na Zemi nějak cestovala za Měsícem (nebo před ním), když je v úplňku. A že by to platilo jen pro určité místo? Bez komentáře. Navíc je možné prozkoumat pravdivost takového tvrzení dlouhodobým pozorováním. V letech 1979 až 2016 byla průměrná oblačnost v Budišově za celé toto období 58,2 % zatažené oblohy. Průměrná oblačnost ve třech dnech okolo měsíčního úplňku činila 58,5 %, přímo ve dny úplňku 58,1 %. Rozdílů zde příliš nenajdeme.

A proč se tento mýtus objevuje? No, je to trochu obráceně – když je jasné počasí, je dobře vidět úplněk, při zatažené obloze si na něj ani nevzpomeneme. Takže se nám může zdát, že jasná obloha s tím úplňkem nějak souvisí.

Nesouvisí.

Ladislav Dokulil

Další fakta o Měsíci najdete na stránkách:

<http://mesic.astronomie.cz/mesic-cisla.htm>

<http://planety.astro.cz/zeme/1955-charakteristika-mesice>

Kdy je která fáze Měsíce a spoustu dalších informací o kalendářích se dozvíte na dalším serveru

<http://kalendar.beda.cz>

Murphyho zákon: Může-li se něco pokazit, pokazí se to (Anything that can go wrong, will go wrong).

Teorém vyrostlého trpaslíka (2. Murphyho zákon): Co se nemůže pokazit, to se taky pokazí.

ZE SPORTU

Vážení příznivci budišovského fotbalu,

jak jste si již mohli povšimnout, na našem hřišti jsme na začátku měsíce října zahájili dlouho připravovanou akci „Výměna závlahového systému“. Současný zavlažovací systém jsme dosud užívali v pronájmu a po ukončení podzimní části sezóny 2016/2017 jsme nuceni jej navrátit původnímu majiteli. Na tuto skutečnost se již tři roky připravujeme, zúčastnili jsme se projektu „ZELENÝ TRÁVNÍK 2015“, kde jsme byli vybráni jako konečný příjemce dotace. Nicméně výměna ministra školství PhDr. Marcela Chládky, MBA za Mgr. Kateřinu Valachovou, Ph. D. nám nepřála, jelikož paní Valachová projekty na podporu sportu pozastavila a některé do dnešního dne neobnovila. Mnohokrát jsme byli ujišťováni panem Markem Drábem (odborný poradce komise pro stadiony a hrací plochy FAČR), že se jedná pouze o pozastavení projektu a existuje příslib paní ministryně, že bude v roce 2016 obnoven, nicméně jsme se na konci léta 2016 dozvěděli, že příslibenou dotaci nedostaneme. Ocitli jsme se tedy opět na začátku. Zvažovali jsme další možnosti, jak bychom mohli tento projekt úspěšně zrealizovat, a nakonec jsme vybrali jedinou reálnou variantu, a sice realizaci závlahového systému za pomoci sponzorských darů a městyse Budišova. Během posledních několika měsíců jsme oslovili vedení městyse Budišova a sponzory klubu (jak dlouholeté, tak i nové), kterým jsme představili naše plány a vize a požádali je o finanční podporu. Z oslovených zhruba 30 firem, živnostníků a fyzických osob nám dosud pomohli (řazeno abecedně):

1. **Anonymní dárcé (10 000,-)**
2. **Anonymní dárcé (10 000,-)**
3. **CAB minerals, s. r. o. – Vašíček Roman (40 000,-)**
4. **Hammelman-servis.cz, s. r. o (30 000,-)**
5. **CHYTKA s. r. o. (5 000,-)**
6. **Městys Budišov (80 000,-)**
7. **Šetři světlem s. r. o. (10 000,-)**

Této podpory si velice vážíme a tímto ještě jednou děkujeme!

Z důvodu, že se nám dosud nepodařilo dořešit financování celého projektu, rozhodli jsme se celou realizaci rozdělit na dvě etapy:

1. Etapa, tzv. „Podzemní“ – realizace všeho, co je pod zemí (vše od zásobníku vody směrem k hřišti a pod hřištěm)
2. Etapa, tzv. „Nadzemní“ – realizace všeho ostatního, co se nenachází v zemi - instalace čerpadla, rozvaděče, řídicí jednotky, srážkového čidla, atd.

První etapu máme úspěšně za sebou a druhou bychom rádi dokončili tak, abychom závlahový systém mohli od začátku jara v roce 2017 používat. Aby tomu tak bylo, potřebujeme sehnat zbývající finanční obnos. Náš fotbalový oddíl se bude na této akci samozřejmě podílet, nicméně abychom zajistili bezproblémový chod FC Budišov – Nárameč, z. s. i v následujících letech (abychom mohli platit za všechny příchozí faktury, např. rozhodčí, elektřinu, praní dresů, sportovní pomůcky, atd.), nemůžeme zbývající sumu uhradit celou sami.

Proto bychom chtěli touto cestou poprosit i Vás, kterým fotbal v Budišově není lhostejný, kterým poskytuje nebo poskytoval příležitost osobního potěšení nebo sportovního vyžití, Vás kteří svěřujete budišovskému fotbalovému klubu do péče svoje děti nebo i Vás, kteří nám prostě jenom fandíte a přejete. Přispívat můžete na transparentní účet zřízený k tomuto účelu, hotově nebo složenkou.

Informace k platbám

1. Platba převodem na transparentní účet

Číslo účtu: **2201086444/2010**

Variabilní symbol: není třeba vyplňovat

Prosíme do zprávy pro příjemce uvést bydliště a číslo popisné.

2. Platba hotově

Nemáte-li možnost zaslat platbu na transparentní účet, můžete přispět i hotově a my následně zajistíme vklad hotovosti na účet.

Osoby, u kterých můžete přispět na transparentní účet v hotovosti:

Dostál Pavel

Věžník Karel

3. Platba složenkou

Číslo účtu: **2201086444**

Kód banky: **2010**

V. symbol: 1100220011

K. symbol: nevyplňuje se

S. symbol: nevyplňuje se

Adresa majitele účtu: FC Budišov – Nárameč, z. s., Budišov 272, 675 03 Budišov

Na finanční dary, které dárci zašlou na účet 2201086444/2010, bude vystaveno potvrzení o přijetí daru, které je možno u svého zaměstnavatele, popř. v rámci svého příznání k dani z příjmů fyzických nebo právnických osob, uplatnit jako odčitatelnou položku od základu daně (§ 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Stav transparentního účtu můžete sledovat zde:

<https://www.fio.cz/ib2/transparent?a=2201086444>

nebo můžete navštívit **www.fio.cz**, kde vlevo zvolíte:

Bankovní služby – Bankovní účty – Transparentní účet – **Seznam transparentních účtů vedených u Fio banky** a potom do pole číslo účtu zadejte 2201086444.

Všechny dotazy Vám rádi zodpoví:

Dostál Pavel, e-mail: dusta@live.com, mobil: 733 663 953

Věžník Karel, e-mail: karlos.veznik@centrum.cz, mobil: 602 150 026

Pavel Dostál, foto Stanislav Bačák

Stojící zleva: Cabejšek Josef, Sedláček Jan, Nováček Karel, Kozun Jaroslav, Nováček Tomáš, Pažourek Josef, Dvořák Zbyněk, Hrádek Roman, Molnár Matěj, Švec Libor a Večeřa Antonín

Klečící zleva: Chalupa Lukáš, Sedláček Matěj, Obůrka Tomáš, Věžník Karel, Votoupal Michal, Horký Lukáš, Trnka Lukáš, Pavlatovský Radek.

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

září	7,3 mm
říjen	38,3 mm
listopad	29,3 mm

Horký a suchý konec léta (nejen) v Budišově

V rámci rubriky o počasí přinášíme ukázkou z mapy srážkoměrných stanic Českého hydrometeorologického ústavu (www.chmi.cz) s podkladem Petra Skaláka z roku 2008 se zobrazenou stanicí v Budišově, která má hodně společného s naším zpravodajem. Bohužel nám to letos nebylo moc platné, protože na stanici bylo práce pramálo.

Na mapě jsou zobrazeny hranice Kraje Vysočina a přibližné ohraničení Českomoravské vrchoviny podle geomorfologického členění České republiky. Obě označení se vyskytují v relacích médií o počasí.

Léto v tomto roce skončilo přesně 30. září.

Extrémní sucho a horké září vysušily půdu na něco mezi stepí a pouští (přeháním, ale ne moc). Srážky za srpen a září v celkové sumě 25,3 mm (!) nastolily extrémní sucho a říjen (38,3 mm) už to moc nezachránil. Pokud bychom za dešť považovali napršených více než 3 mm za den, pak v srpnu, září a říjnu přšelo jen 3× (slovy tříkrát)!

Průměrná teplota v září 15,3 °C s desíti (!) letními dny byla opravdu nebývale vysoká. O to chladnější byl říjen (6,5 °C). Rozdíl teplot mezi koncem léta a začátkem podzimu (-8,8 °C) byl velmi znatelný.

Na houby jsme nešli.

Ladislav Dokulil

Přehled denních srážek v jednotlivých měsících roku 2016 (mm)

leden:	34,1												
1.	0,2	3.	0,2	4.	6,8	5.	0,2	10.	1,8	12.	3,4	13.	5,0
15.	0,6	20.	1,0	23.	5,5	24.	2,5	25.	0,4	27.	2,8	30.	0,2
31.	3,5												
únor:	46,8												
1.	1,3	4.	0,6	7.	2,0	9.	2,3	10.	1,0	12.	1,1	14.	6,0
16.	0,1	17.	1,8	18.	13,0	20.	3,8	23.	1,8	29.	12,0		

březen:	23,8									
2. 5,5	3. 3,8	5. 0,5	7. 7,0	8. 3,5	14. 2,4	15. 0,7	22. 0,1	25. 0,3		
duben:	39,5									
7. 7,7	8. 16,0	9. 1,1	13. 1,0	17. 7,0	23. 3,7	26. 3,0				
květen:	46,5									
3. 6,8	4. 1,6	11. 3,5	12. 5,5	13. 4,8	14. 0,2	24. 15,1	30. 9,0			
červen:	27,7									
1. 0,5	3. 0,5	9. 1,8	13. 1,2	15. 7,6	19. 2,3	20. 6,1	25. 3,8	26. 1,5	27. 1,9	30. 0,5
červenec:	101,2									
2. 5,7	11. 4,0	12. 16,2	13. 7,5	14. 2,0	21. 8,4	23. 8,2	24. 1,5	27. 14,2	29. 1,2	30. 0,3
31. 32,0										
srpen:	18,0									
5. 1,3	9. 7,2	10. 4,0	12. 0,4	20. 2,3	21. 2,8					
září:	7,3!									
4. 2,7	5. 1,9	17. 2,7								
říjen:	38,3									
2. 8,2	3. 4,3	4. 0,8	5. 4,0	8. 0,5	11. 6,5	12. 0,5	17. 4,5	18. 2,5	19. 1,7	20. 1,5
24. 1,0	28. 2,3									

Step v budišovském zámeckém parku 1. října 2016

Rozsvícení vánočního stromu

Vánoční bohoslužby

	Budišov	Pyšel
24. 12. SO vigilie Narození Páně	22:00	20:30
25. 12. NE slavnost Narození Páně	8:00	10:00
26. 12. PO svátek sv. Štěpána, prvomučedníka	9:00	10:30
27. 12. ÚT svátek sv. Jana	9:00	10:30
28. 12. ST svátek svatých Betlémských dětí, mučedníků	9:00	10:30
30. 12. PÁ svátek Svaté rodiny	18:30	17:00
31. 12. SO sv. Silvestr I. – poděkování za uplynulý rok	18:30	17:00
1. 1. 2017 NE slavnost Matky Boží, Panny Marie	9:00	10:30
4. 1. ST	18:00	
6. 1. PÁ slavnost Zjevení Páně	18:30	17:00
7. 1. SO	18:00	
8. 1. NE svátek Křtu Páně	8:00	10:00

R. D. Mgr. Jiří Polach, 675 03 Budišov 50

www.budisov.farnost.cz, e-mail: budisov@dieceze.cz

tel.: 731 620 950, facebook: <https://www.facebook.com/farnost.Budisov/>

Oprava

Příloha str. 17: Na popisce fotografie je chybně uvedeno křestní jméno učitele Nováčka, má být Karel Nováček s 5. třídou, ročník 1930/31

OBSAH

Advent	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	3
Usnesení č. 14 ze zasedání Zastupitelstva městyse Budišov ze dne 8. 9. 2016	3
Ornžové hřiště	6
Kaplička v Mihoukovicích	8
ZPRÁVY	10
Otevřené ateliéry v Budišově	10
Nejstarší dýňobraní v republice? – na internetu určitě	14
Volby do krajského zastupitelstva v Budišově 7.–8. 10. 2016	21
Do Zastupitelstva Kraje Vysočina byli zvoleni	21
Senioři chválí	21
Budík uspořádal Průvod světlušek	25
Z HISTORIE	28
Dvě cihly	28
Na Spáleninách zrozeni...	30
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	31
Základní škola Budišov	31
Slavnostní zahájení školního roku 2016/2017	31
Běh zámeckým parkem	31
Běh naděje 2016	31
Den jazyků	32
Časovka	32
Přespolní běh v Třebíči	32
Krajské finále v přespolním běhu	34
Drakiáda	34
Podzimní variace	34
Podzimní sběr papíru	35
Exkurze do kamenolomu, na pilu a za kolomaznými kameny	35
Podzimní tvoření ve školním klubu a družině	35
Domino zazpívalo seniorům	35
Beseda se spisovatelkou	36
Jak vzniká obecní zpravodaj 3 – po uzávěrce (éra opravovací neboli sysifovská)	37
Kopec – kopeček	39
Budišovské Vánoce	39
Na každého jednou dojde aneb Už mně bylo i líp	40
Doplňovačka s tajenkou	41
Svátek posvěcení chrámu	42
Cestou do Budišova	44
Chvála ticha	44
Setkávání s Jakubem Demlem	45
Poznámka k Františku Bílkovi a jeho dílům na Třebíčsku	47
Košíkov – křížový kámen	49

Z PŘÍRODY	52
Superúplněk	52
ZE SPORTU	54
Vážení příznivci budišovského fotbalu	54
Informace k platbám	57
FC Budišov-Nárameč A	58
POČASÍ	58
Měsíční úhrn srážek	58
Horký a suchý konec léta (nejen) v Budišově	58
Přehled denních srážek v jednotlivých měsících roku 2016 (mm)	59
Rozsvícení vánočního stromu	61
Vánoční bohoslužby	62
Oprava	62